

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет дошкільної, початкової освіти та мистецтв
імені Валентини Волошиної

Кафедра початкової освіти

ДИПЛОМНА РОБОТА

**на тему: «РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ
ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ КВЕСТІВ»**

Студентки 2 курсу 2МАПДПЗ групи
Освітньої програми: Початкова освіта. Дошкільна освіта
Спеціальності: 013 Початкова освіта
Галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
Ступеня вищої освіти: магістр
Стороженко Марини Анатоліївни

Науковий керівник: **Демченко О.П.**, канд.пед.наук, доцент

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2021 р

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	7
1.1. Проблема творчості в сучасному психолого-педагогічному дискурсі.....	7
1.2. Характеристика творчих здібностей.....	16
1.3. Особливості розвитку творчих здібностей у молодшому шкільному віці.....	22
1.4. Діагностика розвитку творчих здібностей учнів початкових класів.....	30
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ КВЕСТІВ У ТВОРЧО ОРІЄНТОВАНІЙ ВИХОВНІЙ РОБОТІ	40
2.1. Значення квесту для розвитку творчих здібностей молодших школярів	40
2.2. Характеристика і методичні особливості різних видів квестів.....	47
2.3. Послідовність і методичні особливості організації різних видів квестів у процесі творчо орієнтованої виховної діяльності.....	50
2.4. Досвід використання квестів у розвитку творчих здібностей дітей.....	60
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ.....	70

ВСТУП

На сучасному етапі розбудови вітчизняної системи освіти, її реформування відповідно до основних положень Концепції «Нова українська школа» переосмислюється мета, завдання і зміст. Особливої актуальності набуває виховання креативної, самостійної й ініціативної, водночас успішної, конкурентоздатної, оптимістичної, впевненої в своїх силах особистості. Можливості для систематичного креативного становлення особистості дитини її самореалізації закладені в дошкільному та молодшому шкільному віці, які є найбільш сприятливим для цього. У цей час творчість дитини поєднується зі швидко зростаючим інтелектом, абстрактним мисленням.

Перед системою освіти ставиться завдання щодо переходу до гуманістичної педагогіки, зміни парадигми, що задекларовано в низці документів (Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст., Закони України «Про освіту», «Загальну середню освіту», Концепція «Нова українська школа», Державний стандарт початкової освіти тощо). Діяльність учителя початкових класів має вдосконалюватися, він повинен використовувати інноваційні технології та ефективні методи розвитку творчої дитини. Зокрема, в Державному стандарті початкової освіти серед результатів навчання визначено «вміння сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в текстах різних видів та медіатекстах, використовувати її для збагачення свого досвіду» [26].

Проблема розвитку креативності, творчості і творчих здібностей активно вивчається протягом декількох століть у філософії, психології та педагогіці у декількох наукових напрямках: вивчення *творчих здібностей як загальних* як умови успішності людини в усіх видах діяльності (Г.Альтшуллер, Д.Богоявленська, Л.Венгер, Дж.Гілфорд, О.Лук, Я.Пономарьов, Е.Торренс та ін.); *творчих здібностей як спеціальних*, які є запорукою високих досягнення у окремих видах діяльності: технічній (В.Моляко), музичній (Б.Теплов, О.Рудницька), образотворчій (О.Мелік-Пашаєв, О.Савенков), літературній (З.Новлянська, З.Юрченко) тощо. Важливим аспектом досліджень є вивчення проявів творчості та творчих здібностей у ранні роки, зокрема, на етапі шкільного дитинства (Н.Ветлугіна,

О.Кульчицька, І.Лернер, Є.Фльоріна та ін.). Аналіз праць учених (В. Клименко, І. Лернер, Н. Юхимчук та ін.) показав, що дитяча творчість є однією з форм психічної активності особистості. Науковці доводять важливість повноцінного розвитку креативного потенціалу саме в молодшому шкільному віці. Вони обґрунтовують його сенситивність для розвитку особистості, оскільки у цей час відбувається формування новоутворень, що забезпечують у перспективі творчий успіх людини. Проте реалії практики показують, що частка реалізованих дорослих творчих особистостей є меншою, ніж кількість креативних дітей. Причиною вважаємо те, що в останні десятиріччя традиційна організація освітнього процесу гальмувала творчість, не забезпечувала умови для реалізації творчого потенціалу учнів.

Важливим аспектом освітніх реформ є пошук ефективних форм і методів формування творчої особистості, які розглядалися у працях українських учених (І.Зязюна, Н.Кічука, В.Паламарчука, О.Савченко, С.Сисоєвої, В. Сухомлинського, В.Шубінського, О.Шупти та ін.). Особливістю роботи школи в нових умовах є вивчення, активне впровадження в практику роботи інтерактивних технологій, однією з ефективних для розвитку творчих здібностей молодших школярів є квест-технологія. Вона використовується у виховному відносно недавно, проте вже активно вивчається у зарубіжному та вітчизняному науковому дискурсі (М. Андрєєва, О. Багузіна, Я. Биховський, Г. Воробйов, О.Гапєєва, Д. Грабчак, Б. Додж, М.Кадемія, Л. Желізняк, Н. Кононець, Т. Марч, С. Напалков, Г. Шаматонова, В. Шмідт, О. Шульгіна та ін.).

З огляду на це, ще потребує активного вивчення питання творчого розвитку дітей в умовах цілісного освітнього процесу, в тому числі й позакласній виховній роботі, застосування нових інноваційних виховних технологій, які забезпечать молодшим школярам можливості набуття учнями творчих умінь, розвиток їхньої креативності, ініціативності, пізнавальної самостійності.

Актуальність і недостатня розробленість обґрунтованої проблеми зумовили вибір **теми дослідження**: «Розвиток творчих здібностей молодших школярів у процесі організації квестів».

Мета дослідження: з'ясувати на теоретичному рівні й перевірити на рівні практики особливості розвитку творчих здібностей молодших школярів під час організації квестів як сучасної форми виховної роботи.

Завдання:

1. Розробити психолого-педагогічні засади проблеми творчих здібностей молодших школярів у науковій літературі.
2. З'ясувати особливості прояву творчих здібностей у молодшому шкільному віці.
3. Дослідити стан розвитку творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку.
4. Визначити методичні особливості та вивчити досвід організації квестів з розвитку творчих здібностей дітей у позакласній виховній роботі.

Об'єкт дослідження – розвиток творчих здібностей молодших школярів у позакласній роботі.

Предмет дослідження – теоретико-методичні особливості організації квестів з метою розвитку творчих здібностей молодших школярів у позакласній роботі.

Методи дослідження: *теоретичні* (вивчення й аналіз науково-методичної літератури, державних документів, законодавчих актів); *емпіричні* (спостереження, анкетування вчителів і батьків, тестування, вивчення досвіду роботи вчителів початкових класів).

Експериментальна база дослідження: Комунальний заклад «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 20 ВМР», 3-В клас.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідницько-пошукової діяльності з проблеми дослідження обговорювалися й дістали позитивну оцінку й дістали позитивну оцінку на науково-практичних та науково-методичних конференціях і семінарах різного рівня: *міжнародних* (IV, V Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності

дошкільної та початкової освіти» (Вінниця, 2020, 2021); *Всеукраїнських*: IV, V Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами» (школа технологій інклюзивної освіти) (Вінниця, ВДПУ ім. М.Коцюбинського, 2020, 2021); *регіональних*: студентська звітній науково-практична конференція (Вінниця, ВДПУ ім. М.Коцюбинського, 2021).

Публікації. Основні положення та результати дослідження висвітлено в 2-х одноосібних публікаціях:

1. Стороженко М. Розвиток у молодших школярів креативності як «м'якої навички» у процесі проведення квестів з елементами театралізації. Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.) / за ред. О.А.Голюк; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної та початкової освіти. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2021. Вип. 10.С.574-579.

2. Стороженко М. Розвиток у молодших школярів креативності як soft skills у процесі організації квестів. Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами : збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 10-11 грудня 2020 р.) / редкол .: О. П. Демченко, Н. О. Комарівська ; за заг. Ред. О.П.Демченко. Вінниця, 2021. Вип. 4.

Структура й обсяг роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (91 найменування) та 9 додатків. Робота містить 13 таблиць і 11 рисунків. Основний зміст викладено на 68-и сторінках. Повний обсяг роботи становить 95 сторінок.

ВИСНОВКИ

У психолого-педагогічній літературі достатньо активно представлена проблема творчості, креативності, творчої діяльності, які є складними і соціально значущими психологічними феноменами. Досліджуються фази, стани, стадії та результати творчості / творчого процесу. Дослідження творчості відбувається у межах двох підходів: особистісного, процесуального (як діяльність особистості або ж як процес), які поступово інтегруються. Творчість пояснюється як вид діяльності та її результат, який спрямований на створення об'єктивно нових матеріальних і духовних цінностей. Учені творчу діяльність вважають системою, у структурі якої виділяють декілька підсистем. Вона здійснюється тривалий час, може бути охарактеризована як з позицій об'єктивних результатів і змін, які відбулися в особистості у процесі включення в таку діяльність.

Творчий потенціал закладено у дитині з народження, але для розвитку творчих здібностей необхідна наявність у особи мотивів, знань і вмінь, завдяки яким створюється продукт, що відрізняється новизною, оригінальністю, унікальністю. Відповідно, розвиток творчих здібностей є важливим напрямом роботи з дітьми молодшого шкільного віку, оскільки цей віковий етап є сенситивним для особистісного зростання дитини в цьому напрямі. Цей віковий етапі вважається сприятливим періодом для розвитку творчих нахилів особистості, їхнього прояву в сферах пізнання та художньої діяльності. У психології обґрунтовано, що на цьому віковому етапі більшість психічних процесів є рухливими, нестійкими, мінливими, суперечливими, знаходяться на етапі становлення та розвитку. Мова йде про пам'ять, мислення, сприймання, уява, почуття, в тому числі й креативність.

З метою виявлення рівнів сформованості творчих здібностей в учнів початкової школи було сплановано і проведено констатувальний етап. Узагальнені дані, які були отримані на основі використання декількох діагностичних процедур, показали, що у молодших школярів переважає

середній рівень. Так з'ясовано, що за середніми показниками до високого рівня віднесено 24,8% учнів, до середнього – 53,4%, низького – 21,8%. Показники за різними методиками і критеріями відрізнялися. Зокрема, найвищий рівень розвитку творчих здібностей було виявлено за рефлексивним критерієм, який передбачав виконання творчих рефлексивних вправ. Однак, у цілому відзначимо, що учасників есперименту, які знаходяться на низькому рівні сформованості творчих здібностей нами виявлено найменше. Це засвідчує схильність і потребу учнів початкових класів до творчої діяльності.

Отримані дані підтвердили припущення, що майже кожна дитина є потенційно творчою, лише потрібно створити для цього спеціальні умови. Процес забезпечення кожній особистості можливості використання своїх творчих здібностей є одним із пріоритетних завдань сучасної школи, для їх розвитку необхідно добирати ефективні форми і методи роботи. У зв'язку з цим увагу привертає інноваційна форма роботи – квест, в основі якої гра / проєктна діяльність. Квест відповідає віковим особливостям молодших школярів, поєднує навчання і гру одночасно, яке передбачає виконання проблемного завдання в динамічних умовах і новій ситуації. Дослідники вважають, що квест має відповідну структуру якої потрібно дотримуватися в процесі їх організації.

Квести набули поширення в останні роки і розглядаються як тривалий цілеспрямований пошук, який може бути пов'язаний з пригодами або грою. У різноманітних визначеннях квесту спільним є його трактування як проблемного завдання, спрямованого на пізнавальну та дослідницьку діяльність, розвиток критичного, логічного, аналітичного та творчого мислення. Квести розрізняють також за «критеріями «термін реалізації», «форма роботи», «предметний зміст», «структура сюжетів», «інформаційне освітнє середовище», «технічна платформа», «діяльність учнів, що домінує», «характер контактів», залежно від якого участь дітей у їх проведенні

забезпечить поглиблення знань, інтеграцію знань, використання їх у нових творчих умовах»

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агамір'ян Л.В Творчі дозвіллі практики сучасної підліткової молоді: специфіка, функції, прояви. *Український соціум*. 2018. № 3 (66). С.82-93.
2. Андрієвська В.В. Креативність. Енциклопедія освіти. Акад. пед. наук України; відповід. ред. В.Г. Кремень. К. : Юрінком Інтер, 2008. 432 с.
3. Барышева Т.А., Жигалов Ю.А.. Психолого-педагогические основы развития креативности. СПб. : СПГУТД, 2006. 268 с.
4. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2 кн. Кн. 2: Особистісно-орієнтований підхід: науково-практичні засади: навч.-метод. видання. К.: Либідь, 2003. 344 с.
5. Біла І. М. Психологія дитячої творчості. К. : Фенікс, 2014. с
6. Быховский Я.С. Образовательные веб-квесты. URL: <http://project.457spb.ru/DswMedia/kvesttsexnologiya.pdf>
7. Богоявленская Д.Б., Богоявленская М.Е. Одаренность и проблемы ее идентификации. Психол. наука и образование. 2001. № 4. С.14-19.
8. Болдовський В.В., Шустка В.М. Квест – це дуже просто: методичний посібник по створенню квестів. Канів, 2018. 46 с.
9. Большакова І., Пристінська М., Ареф'єва В. Квести в початковій школі: посібник. Київ: Перше вересня, 2016. 132 с.
10. Бондар Ю. В. Інтерактивна гра як інструмент розвитку творчих здібностей молодших школярів. *Наука та інновації – 2019: теорія, методологія та практика* : матеріали Міжнародної наукової конференції (Запоріжжя, 6 грудня 2019 року). Запоріжжя : МЦНД. 2019. Т. 3. С. 115–117.
11. Брякова И.Е. Формирование креативных качеств личности в процессе открытого образования. *Человек и образование. Академический вестник Института образования взрослых Российской академии образования*. № 1 (18). С. 41–46.

12. Ветлугина Н.А. Музыкальное развитие ребенка. М.: Просвещение, 2014. 415 с.
13. Выготский Л.С. Педагогическая психология ; под ред. В.В. Давидова. Москва: Педагогика, 1991. 480 с.
14. Використання web-квестів у навчально-виховному процесі. URL: http://ru.osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/30113/
15. Гильмутдинова Р.У. Креативная компетентность и ее структура. *Акмеология*. 213. № 4.С. 46-49.
16. Гріднева О.М. Ігрові технології як засіб формування соціальної компетентності старших дошкільників. URL: <http://refs.in.ua/igrovi-tehnologiyi-yak-zasib-formuvannyasocialenoyikompetent.html>.
17. Грошовенко О.П. Особливості використання технології проблемного навчання в процесі засвоєння молодшими школярами курсу природознавства. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: Зб. наук. Праць. Випуск 39/ Редкол.: В.І.Шахов (голова) та ін.- Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2013. С. 15-18.
18. Демченко І. І., Пічкур М.О., Близнюк Т. О. Творчий розвиток учнів початкової школи засобами образотворчого мистецтва. Київ, 2009. 218 с.
19. Демченко О. П. Експлікація феномену соціальної обдарованості в контексті психолого-педагогічних досліджень. *Людинознавчі студії: збірник наукових праць ДДПУ* : Серія «Педагогіка». Дрогобич : Видавничий відділ ДДПУ ім. І. Франка, 2015. С. 134 –145.
20. Демченко О. П. Підготовка майбутніх учителів до створення ситуації успіху молодших школярів. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету*. Серія: Педагогіка і психологія. Випуск 6. Вінниця: РВВ ДП «Державна картографічна фабрика», 2002. С.114–122.
21. Демченко О.П. Соціальна обдарованість як передумова становлення елітарної особистості. *Освіта та розвиток обдарованої особистості: науково-методичний журнал*. 2015. №11 (42). С.29-32.

22. Демченко О.П. Спостереження за емоційними реакціями дітей у процесі створення виховних ситуацій. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки.* № 5. Луганськ, 2009. С.105–114.

23. Демченко О.П. Типологія соціальної обдарованості в контексті підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи з обдарованими дітьми. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки».* Випуск LXXVIII. Том 2. Херсон, 2017. С. 117-123.

24. Державний стандарт початкової освіти. *Постанова Кабміну від 24 липня 2019 р. № 688.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>.

25. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. К.: Академ. видав, 2006. 352 с.

26. Доценко С. Розвиток творчих здібностей учнів початкової школи у процесі вивчення предметів природничо-математичного циклу (теоретичні та методологічні засади) : монографія. Харків : «Мітра», 2018. 380 с.

27. Дружинін В. Н., Хазратова Н.В. Експериментальне дослідження формуючої дії мікросередовища на креативність. *Психологічний часопис.* 1994. № 4. С. 48-52.

28. Жигайло О., Вівсик О. Особливості організації і методики проведення позакласної роботи з математики з використанням елементів квест-технологій. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка».* 2018. Том 18. № 18. С. 87-94

29. Жигайло О. О. Підготовка вчителів початкової школи до використання квест-технологій на уроках математики. *Молодь і ринок: Щомісячний науково-педагогічний журнал / Ред. кол.: Н. Скотна (шеф-редактор), Н. Примаченко (гол. ред.), Ф. Андрушкевич та ін.* Дрогобич, 2017. № 8 (151). С. 70-74.

30. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / з ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. Житомир: Вид-во Рута, 2006. 320 с.

31. Імбер В. І. Психологічні передумови формування творчості в молодшому шкільному віці. *Наукові записки. Серія: Психологія*. Зб. матеріалів звітної науково-практичної конференції викладачів і студентів. Вип.4. Вінниця, 2013. С.14-16.

32. Кадемія М. Сутність і зміст технології Веб-квест. URL: file:///C:/Users/%D0%D0%B0/Downloads/Sitimn_2012_29_70.pdf

33. Кадемія М. Ю., Шестопалюк О.В. Веб-квест у підготовці майбутніх учителів : навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2013. 155 с.

34. Казьмірчук Н.С. Формування моральної культури майбутніх учителів початкових класів. Scientific and pedagogic internship «Innovative methods of organizational process in the field of pedagogy and psychology in Ukraine and EU countries» : Internship proceedings, October 21-November 29, 2019. С. 62-66.

35. Карне М. Одаренные дети. М. : Прогресс,1991. 224 с.

36. Кіт Г. Пошуково-дослідницька діяльність дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: засадничо-процесуальний аспект. *Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій*: збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки, психології і мистецтв (Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 4-5 квітня 2012 р.) / за ред. Г.С. Тарасенко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, інститут педагогіки, психології і мистецтв. Вінниця: ФОП Корзун Ю.Д., 2012. С. 100–105.

37. Коваль В.Ю. Система позааудиторної діяльності студентів вищих навчальних закладів. *Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія «Педагогіка, психологія, соціологія»*. 2009. № 6. С. 19-23.

38. Кудрявцев В. Т. Творческое конструирование с элементами художественного проектирования и эстетики быта. URL: <http://tovievich.ru/book/13/76/1.htm>
39. Кравець В.П. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва. Тернопіль, 1996. 368 с.
40. Лазаренко Н.І. Професійна підготовка вчителів у педагогічних університетах України в умовах євроінтеграції: монографія. Вінниця : ТОВ «Друк», 2019. 389 с.
41. Лук А. Н. Мышление и творчество. М. : Политиздат, 1976. 144 с.
42. Маслова С. Е. К вопросу о творческих качествах личности. Высшее образование сегодня. 2007. № 3. С. 58-61.
43. Маслоу А. Мотивация и личность : рук. разработчика / пер. с англ. СПб. : Питер, 2003. 352 с.
44. Матюшкин А. М. Концепция творческой одаренности. Вопросы психологии. 1989. № 6. С. 29-33.
45. Методичні рекомендації щодо викладання в початковій школі у 2019/2020. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 01. 07. 2019 р. № 1/11-5966. URL: <https://www.metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-v-pochatkovij-shkoli-u-2019-2020>
46. Мішагіна О. Д. Використання квесту як засобу активізації навчальної діяльності учнів URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/34730/
47. Моляко В. О., Музика Л.О. Здібності, творчість, обдарованість : теорія, методика, результати дослідження. Житомир, 2007. 319 с.
48. Морозов А.В. Креативная педагогика и психология. М.: Академический Проект, 2004. 560 с.
49. Музика О. Л. Здібності у системі цінностей регуляції розвитку творчо обдарованої особистості. *Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості* : збірник наукових праць / за ред. В. О. Моляко. Т. 12. Вип. 15. Ч. 1. Житомир : Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2008. С. 49-55.
50. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи, 2016. URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

51. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / pid zag. red. Bibik N. M. Київ, 2017. 206 с.
52. Пономарьов Я. О. Психологія і педагогіка творчості. Москва, 1976. 280 с.
53. Психологічне дослідження творчого потенціалу особистості: монографія / авт. кол., наук. кер. В. Моляко. К. : Педагогічна думка, 2008. 208 с.
54. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості. Київ : ІМЗН, 1996. 165 с.
55. Роджерс К. К теории творчества: взгляд на психотерапию. *Становление человека*. М., 1994. С. 74-79.
56. Роменець В.А., Моноха І.П. Історія психології ХХ століття : навчальний посібник. Вид. 2-ге, стереотип. Київ: Либідь, 2003. 992 с.
57. Савенков А. И. Психология детской одаренности. М.: Генезис, 2010. 440 с.
58. Середа І. О. Творчі здібності людини: визначення, сутність, структура. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2009. № 4. С. 111-113.
59. Сенчишак Л.В., Сливінська Т.О. Психолого-педагогічний супровід роботи з обдарованою дитиною: методичний посібник. Миколаїв, 2008. 76 с.
60. Современный психологический словарь / сост. и общ. ред. Б.Г. Мещеряков, В.П. Зинченко. М. : АСТ ; СПб. : Прайм-ЕВРОЗНАК, 2007. 490 с.
61. Сокол І.М. Класифікація квестів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя : КПУ, 2014. Вип. 36 (89). С. 369 – 375.
62. Стаєнна О. Квест-технологія: гра, пошук, дослідження. *Дошкільне виховання*. 2019. №7. С.3-5.

63. Стахова І.А. Веб-квест як інноваційний засіб формування природничої компетентності майбутнього вчителя початкової школи. *Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень* : зб. наук. пр. Вип. 7(10) / редкол.: Р.С. Гуревич (голова) [та ін.]; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2017. С. 46-50.

64. Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей. Москва : Наука, 2003. 377 с.

65. Туриніна О.Л. Психологія творчості: навч. посіб. К.: МАУП, 2007. 167 с

66. Хващевська О.О. Сучасні педагогічні технології підготовки майбутнього вчителя початкової школи в контексті НУШ. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2018. Вип. 8 (2). DOI.10.31865/2414-92.8(2).2018.153790

67. Хващевська О.О., Хорунжа В.С. Характерні особливості квест-технології як ефективного засобу навчання молодших школярів. *Інноваційна педагогіка*. 2019. С.143-146.

68. Хуторской А. В. Развитие одаренности школьников: методика продуктивного обучения: пособие для учителя. М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. 320 с.

69. Шапран О. І. Основні тенденції розвитку інноваційних освітніх процесів у практиці сучасної вищої школи. *Наукові записки. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2005. Випуск LVIII (58). С. 186-197.

70. Шадриков В.Д. Психология деятельности и способности человека : учебное пособие, 2-е изд., перераб. и доп. М.: Издательская корпорация «Логос», 1996. 320 с.

71. Шуть М. М. Формування творчих умінь молодших школярів засобами музичних ігор у навчальному процесі: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.09. Харків, 2010. 238 с.

72. Щербланова Е. И. Неуспешные одаренные школьники. М. : БИНОМ. Лаборатория знаний, 2011. 245 с
73. Щорс В.В. Работа з обдарованими учнями: психолого-педагогічні та методологічні аспекти. Завучу. Усе для роботи. *Науково-методичний журнал*. 2016. № 17-18. С. 18-40.
74. Щуркова Н.Е. Прикладная педагогика воспитания: учебное пособие. СПб. : Питер, 2005. 366 с.
75. Черноус В. Творчі здібності особистості: визначення, сутність, структура. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2012. № 5 (Ч. 1). С. 82-87.
76. Holiuk Oksana, Demchenko Olena, Kit Galina, Rodiuk Nataliia. Pedagogical conditions for creativity development in mathematically gifted elementary students. *Problemspace of modern society: philosophical communicative and pedagogical interpretations*. Part II. 2019. С. 580-606.
77. Demchenko O., Koval T., Vatso M., Lymar Y., Turchyna I. Развитие рефлексивного компонента готовности будущих педагогов к работе с одаренными детьми во время тренинговых занятий. *Society. Integration. Education: Proceedings of the International Scientific Conference*. Volume I, May 22th-23th. 2020. P. 119-132.
78. Dodge B. Some Thoughts About WebQuests, 1997. URL: http://webquest.sdsu.edu/about_webquests.html.
79. March T. Why Web Quests? An introduction. 1998. URL: www.ozline.com/webquests/intro.html.
80. Torrance E. P. The Search for Satori and Creativity. Buffalo N.Y. : Creative Education Foundation, 1979.
81. Rudyshyn, S., Stakhova, I., Sharata, N., Berezovska, & T., Kravchenko, T. The Effects of Using a Case Study Method for Environmental Education. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. 2021. Vol 20. No 6. P. 319-340. URL : <https://doi.org/10.26803/ijlter.20.6.17>
82. http://kzdnz75ktkmr.blogspot.com/p/blog-page_229.html -квест бджола

83. <https://www.ztkolegium.org.ua/kvest-storinkamy-kazok-sered-uchniv-2a-2b-2v-klasiv/> - веб-сторінка Житомирського міського ліцею.

84. <http://ssh25.sumy.ua/hra-kvest-podorozh-stezhynkamy-zdorov-ia/> - веб-сторінка Комунальної установи «Сумської спеціалізованої школи I-III ст. №25» м. Суми Сумської обл.

85. <https://osvitanova.com.ua/posts/1275-ihrovyi-pryiom-quest-5-idei-provedennia-na-urotsi>.

86. <https://qimnata.com/lviv/?gclid=cjwkcaiatdgnbhameiwawxgcumn9qphh8r2teeu10ud0cgqrd-8i0uierds5pue-ekhnbeamslwfuocspsqavd-bwe> – Квест по Львову.

87. Demchenko O., Stakhova I., Davydova M., Larina I., Lymar Y., Strilets S. Preparation of Future Teachers for the Development of Giftedness of Preschool and Primary School Children by Means of Dramatization. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION*. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume II. May 28-29. 2021. С.165-177.